

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 178, 180, 181, 250,
252¹ STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – BK
projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO
NR. I-1418 2, 19 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau –
VII projektas) (toliau kartu – Projektai)
(TAP-18-935)(TAIS Nr. 18-4156(2))**

2018-06-28 Nr.NV-1691

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl VII projekto:

1. VII projekto 2 straipsniu siūloma keičiamo Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VI įstatymas) 19 straipsnio 9 dalies 4 punkto nuostata, kad policija priima sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, jei nustato nusikalstamos veikos požymių, yra perteklinė, kadangi policijos pareigūnams teisę pradėti ikiteisminį tyrimą nustačius nusikalstamos veikos požymius numato Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas.

2. VII projektu siūlomos papildyti VI įstatymo 19 straipsnio 10 dalies nuostatos, kad teismas privalo per 72 valandas išnagrinėti policijos prašymą „išduoti leidimą atlikti veiksmus“, kai pagal siūlomą VII 19 straipsnio 9 dalies 1 punktą, policija turės teisę teikti motyvuotus privalomus nurodymus panaikinti galimybę 72 valandoms pasiekti neskelbtiną informaciją, suponuoją tai, kad policija pateikdama motyvuotą privalomą nurodymą panaikinti galimybę pasiekti neskelbtiną informaciją elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams, manydama, kad bus tikslinga minėtos informacijos pasiekiamumą riboti ilgiau nei 72 valandas, privalės tuo pačiu metu kreiptis į Vilniaus apygardos administracinį teismą, tam kad nesusidarytų informacijos ribojimo laiko tarpas, kai pasibaigs policijos nustatytas 72 valandų terminas, o teismo sprendimo dar nebus. Mūsų nuomone, siekiant užtikrinti teisėtą neskelbtinos informacijos pašalinimą ar prieinamumo ribojimą, būtų tikslinga nustatyti, kad teismas sprendimą dėl policijos prašymo išduoti leidimą atlikti veiksmus turėtų priimti per 48 valandas nuo prašymo pateikimo momento, tokiu atveju policija nuo privalomo nurodymo pateikimo turėtų 24 valandas papildomiems tyrimo veiksams atlikti ir

apsispręsti dėl kreipimosi į teismą. Be to, vertinant šį reguliavimą sistemiškai, svarstyтина, ar policijos privalomi nurodymai neturėtų būti sankcionuoti teismo (pvz., Baudžiamojo proceso kodekso 160¹ straipsnis) po veiksmų atlikimo ir (arba) įvertinti nagrinėjant policijos kreipimąsi dėl prašymo išduoti leidimą atlikti veiksmus.

3. VII projektu keičiamo VI įstatymo 19 straipsnio 10 dalyje vartojama formuluotė „išduoti leidimą atlikti veiksmus“ nėra aiški, kadangi nėra aišku kokiems veiksmams atlikti gali būti išduotas teismo leidimas, jeigu turima mintyje – pašalinti neskelbtiną informaciją arba apriboti prieigą prie jos, siūlytina tikslinti nuorodą „gauti šio straipsnio 9 dalies 1 ar 2 punktuose nurodytą *leidimą*“, susiejant su minėtose normose nurodytais *veiksmais*.

4. Šiame kontekste taip pat pastebėtina, kad VII projektu keičiamo VI įstatymo 19 straipsnio 9 dalies 1 ir 2 punkte tikslintina nuoroda „ilgesniam laikui“, siejant ją su minimu ribojimo terminu (72 val.).

5. VII projektu keičiamo VI įstatymo 19 straipsnio 12 dalyje kartu su terminu „nedelsdama“ būtų tikslinga nurodyti ir šį terminą apibūdinantį galimą maksimalų laiko terminą (pvz., nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną). Sistemiškai aptariant siūlomų terminų pagrįstumą, turėtų būti įvertinta, ar terminai yra realiai objektyvus, pvz., keičiamo įstatymo 19 straipsnio 9 dalies 1 punkte numatomas įpareigojimas pašalinti informaciją per 2 valandas (kartu žr. šio straipsnio 11 dalį). Kartu turėtų būti pagrįsta, kodėl pasirinktas būtent 72 valandų terminas policijos ribojimams be teismo leidimo.

6. Siekiant užtikrinti teisės akto aiškumą, siūlome tikslinti neapibrėžtas ar vertinamojo pobūdžio nuostatas „stipriai“, „esant būtinybei“, „kitomis kompetentingomis institucijomis“, „kitas reikšmingas aplinkybės“, „pašalinti neįmanoma“. Mūsų manymu, VII projektu keičiamo VI įstatymo 19 straipsnio 12 dalyje vietoj nuorodos „pranešimo“ tikslinga nurodyti „prašymo“.

7. Įvertintina, ar VII projekto 2 straipsniu keičiamo VI įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje neturėtų būti nurodyti ir su teroristine veikla susiję nusikaltimai (BK projekto 5 straipsnis).

8. Pažymėtina, jog Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 6.5 papunktyje nustatyta, kad sąvokos ir jas įvardijantys terminai turi būti suderinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, o pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 21.9 papunktį tokia informacija turi būti nurodyta įstatymo aiškinamajame rašte. Šiame kontekste pažymime, kad VII projekte siūloma sąvoka „teroristinius nusikaltimus skatinanti ar kurstanti informacija“ nėra minėta tvarka aprobuota, atitinkama informacija taip pat nepateikiama aiškinamajame rašte.

9. Europos parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičiančios Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies pakeičiančios Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (toliau – Direktyva) 28 straipsnyje nurodyta, kad Direktyvos nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos ir teisės aktai turi įsigalioti iki 2018 m. rugsėjo 8 dieną. Atsižvelgiant į teisėkūros proceso trukmę, VII projekto 4 straipsnyje nurodyta įsigaliojimo data yra nereali, be kita ko, Vyriausybės nutarime, kuriuo Projektai teikiami Lietuvos Respublikos Seimui, nėra prašoma svarstyti juos skubos tvarka.

Dėl BK projekto:

Atsižvelgiant į tai, kad VII projekto 2 straipsniu keičiamo VI įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje kaip neskelbtina informacija pripažįstami teroristiniai nusikaltimai, o BK projekto 5 straipsniu išplečiamas teroristiniais nusikaltimais laikomų nusikaltimų ratas, siūlome įvertinti, ar BK projektas neturėtų įsigalioti kartu su VII projektu.

Dėl kitų aspektų:

1. Vyriausybės nutarime, kuriuo Projektai teikiami Seimui, turėtų būti nurodyta Lietuvos Respublikos teisingumo viceministro pavardė.

2. Atsižvelgiant į tai, kad teikiami įstatymų projektai turėtų būti svarstomi ir priimami Seime vienu metu, be to, įvertinus tai, kad įstatymų projektais, kaip susijusiais teisės aktų projektais, iš esmės siekiama tų pačių tikslų, tikslinga teikti vieną bendrą aiškinamąjį raštą vietoj šiuo metu siūlomų dviejų atskirų lydimųjų dokumentų.

Teisės grupės patarėjas

Žygimantas Daukša

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Gasiūnaitė